

Wstęp

Dziesięć lat temu ukazał się pierwszy tom serii *Dzieje biurokracji*. Od tamtego czasu wyszło drukiem sześć, czasem dwuczęściowych, tomów. Opublikowano ponad 250 artykułów z czego z ponad sto autorstwa uczonych afiliowanych za granicą, w Rosji, Ukrainie, Czechach, Gruzji i Łotwie.

Serii wydawniczej towarzyszył cykl konferencji - Sympozjów Dziejów Biurokracji, które urosły do rozmiarów międzynarodowej imprezy naukowej ze stałym udziałem przedstawicieli kilku krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Dzięki Sympozjom udało się znacznie animować badania nad dziejami biurokracji. Przy czym często ujawniał się ich interdyscyplinarny charakter. Stały się one płaszczyzną dla międzynarodowej wymiany wynikami badań i kontaktów naukowych: indywidualnych i instytucjonalnych. Do polskiego obiegu naukowego wprowadzono wyniki badań często opartych na trudno dostępnych dla polskiego badacza źródłach. Niestety stałe deprecjonowanie konferencji - tej, nigdy jednej z podstawowych form życia naukowego, szczególnie w dziedzinach humanistycznych i społecznych, oraz publikacji wieloautorskich, nawet o charakterze seryjnym, zmusza nas do działań zupełnie nieistotnych z punktu widzenia wartości publikowanych tekstów. Paradoksalnie nikt lepiej niż badacze biurokracji nie rozumie tej sytuacji, ponieważ to nomen omen machina biurokratyczna nie mogąc znieść wolności badań naukowych zakłada im coraz to nowe wędzidła.

Biurokraci mają też problem z działalnością naukową humanistów. Nie mogą mianowicie znieść, że (parafrazując znany fragment Pisma Świętego) wiatr wieje tam, gdzie chce, i szum jego słyszą, lecz nie wiedzą, skąd przychodzi i dokąd podąża. I na tę niepewność szukają sposobu w postaci ograniczenia możliwości publikacji do kilku kontrolowanych czasopism i wydawnictw. Jednym słowem lepiej już było. Jednak ducha nie gasimy. Dlatego też dwa tomy wydane w tym roku ukazą się jako kolejne edycje czasopisma - półrocznika.

Tom niniejszy składa się z prac napisanych przez PT Autorów z czterech krajów postsowieckiej części Europy. Prace traktują o różnych aspektach biurokracji monarchii w rozumieniu ukształtowanym w środowisku „Sympozjów dziejów biurokracji” czyli obejmujących: prawa, struktury, dokumenty i urzędników. Max Weber jak wiemy wymienia trzy idealne typy panowania. Teoretycznie monarchia w tej klasyfikacji miała być najbliżej typu tradycjonalistycznego. Jednak sam Weber podkreśla, że są to typy idealne. W rzeczywistości możemy przyporządkowywać do tych typów tylko pewne cechy lub elementy systemu władzy. Ponadto Autorzy ukazują w pełni rozwiniętą biurokrację a więc narzędzie samo w sobie charakterystyczne dla typu racjonalnego. Jednak to właśnie w warunkach monarchii biurokracja pozostaje w znacznej

mierze jedynie sprawnym narzędziem i dopiero w republice będzie mogła ujawnić swoje najgorsze acz niezakładane skutki.

W imieniu całego Kolegium Redakcyjnego „Dziejów Biurokracji” czujemy się mile zobowiązani do wyrażenia głębokiej wdzięczności wszystkim, dzięki życzliwości i pomocy których mieliśmy możliwość pracować nad redakcją i wydaniem drukiem niniejszego tomu. W pierwszej kolejności dziękujemy więc serdecznie Prezydentowi Miasta Kielce – Wojciechowi Lubawskiemu oraz Dziekanowi Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej – prof. dr hab. Robertowi Litwińskiemu za wsparcie finansowe wydawnictwa.

Osobne podziękowania należą się Towarzystwu Nauki i Kultury „Libra”, które zwińczyło prace wydawnicze a jego członkowie wnieśli ogromny wkład pracy społecznej. Podobnie jak pracujący w sekretariacie Sympozjum studenci kierunku Archiwistyka i Nowoczesne Zarządzanie Zapisami Informacyjnymi Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej PP Konrad Gromadzki i Karol Kaczor.

Tatjana Bykova
Artur Górak
Jacek Legieć